ایکنجی طبع

جمعه نمازی

مؤلفی : أبو رضوان
م . صادق وجدانی

تدقیق مصاحف ومؤلفات شرعیه مجلسجه تدقیق اولنمشدر

دار الخلافة العلیه — مطبعهٔ عامره
۱۳۴۰-۱۳۳۸

بسم الله الرحمن الرحيم

پیغامبرمز محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری (مکه) دن هجرتله (مدینه) یه مواصلت بویوردقلری ربیع الاولك اون ایکنجی جمعه کونی أوکله وقتی مدینهٔ منوره جوارنده (رانونا) دینیلن وادینك أوست طرفنده قونه‌رق جماعتله نماز قیلمشلر ، خطبه اوقومشلردر .

اسلامده ایلك قیلنان جمعه نمازی ایشته بو نماز وایلك اوقونان جمعه خطبه‌سی‌ده بو خطبه‌در .

جمعه نمازی ، او کون او موقعده فرض اولمشدر . صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری اوراده اوقودقلری او ایلك خطبه ایله جمعه نمازینك بزه فرض قیلندیغنی شو وجه ایله تبلیغ بویورمشلردر :

« أی ناس ! بیلکز که ؛ جناب حق بو کونده ، بو آیده ، بو موقعده جمعه نمازینی سزك اوزریکزه فرض قیلدی . بو نماز قیامته‌قدر فرض عیندر . هر کیم بو فرضی بن صاغ ایکن ویا بنم وفاتمدن صوکره انکار ویا استخفاف[١] ایده‌رك ترك أیلرسه ؛ الله او کیمسه‌نك جمعیتنی پریشان ایتسین ، ایشنی کوجنی باشارهماسین . »

« أی ناس ! محقق بیلکز که ؛ جمعه نمازینی بویله انکار ویا استخفافه صاپانلرك دیکر نمازلری ده ، زکاتلری ده ،

[١] استخفاف : مهمسه‌مه‌مك ، اهمیت ویرمه‌مك دیمكدر.

اوروجلری ده عندالله مقبول دکلدر . مکرکه ؛ توبه‌کار
اوله‌لر، توبه‌لرینی ده الله تعالی قبول ایتمش و کندیلرینی مغفرت
أیله‌مش اوله . »

جمعه نمازی : جمعه نمازی قطعی الثبوت والدلاله اوله‌رق
فرض و تحریم مباح ایله فرض عین‌در . چونکه الله تعالی
حضرتلری قرآن کریمده (سورة الجمعه) ده :

« یاایهاالذین آمنوا اذا نودی للصلوة من یوم الجمعة
فاسعوا الی ذکرالله وذروالبیع ذلکم خیرلکم ان کنتم
تعلمون »

بویورمشدر . الله اعلم بو آیت کریمه‌نك مآل شریفی
شودر :

« أی مؤمنلر ! جمعه کونی جمعه نمازی ایچون ندا
اولوندوغی – اذان اوقوندوغی – وقت ذکرالله ایچون
جامعه قوشکز ، آلیش وریشی بیراقکز . بیلکزکه ،
بو نماز سزك آلیش وریشکزدن خیرلی‌در . »

[جمعه نمازی ایچون مفید فرضیت اولان بو آیت کریمه‌ده‌کی
« ذکرالله » دن هم نماز هم خطبه مقصوددر . بونلرك ایکیسنه‌ده
« ذکر » اطلاق صادقدر . (نعمت الاسلام)]

تحریم مباح : جمعه نمازی وقتنده آلیش وریشك حرام
اولماسیدر .

جمعه نمازی بو وجه ایله یعنی تحریم مباح ایله فرض
عین اولدوغندن جمعه کونلری نماز ایچون جامعه کیتمه‌یوب ده
چارشیده، بازارده آلیش وریشه دوام ایتمکده خیر اولمادیغی

کبی أوته‌ده ، بریده کزوب توزمغه ویا أووده وسائر یرلرده
قاپانوب آیلاق طورمغه مسلمانلقده جواز ومساغ یوقدر.

ایمدی جمعه کونلری جمعه اذانی اوقونور ، اوقونماز،
حتی داها اول جامعه قوشمالی ، شریعتك قبول ایتدیکی
عذر شرعی اولمقسزین جمعه نمازینی ترك ایتمکدن بغایت
صاقینمالی‌در ؛ چونکه پیغامبرمز صلی الله علیه وسلم افندمز
حضرتلری حدیثده بویورمشدرکه :

« برکیمسه بلا معذرة بری بری آردنجه اوچ جمعه
نمازینی ترك ایدرسه الله تعالی او کیمسه‌نك قلبنی مهرلر،
یعنی قاپادیر . بو صورتله قلبی قاپانان کناهکاری جهنمك
درك اسفلنه – أك دیبنه – آتار . »

جمعه نمازینك فرضیتی : جمعه نمازینك فرضیتی اللهمزك
امری و رسول اللهمزك حدیث و سنتی ایله شمدی‌یه‌قدر
کیمسه‌نك انکاری اولمایه‌رق ثابتدر . کتاب وسنت واجماع
امت ایله ثابت اولان بویله بر فرض عینی کیم انکار ویا
استخفاف ایدرسه دیندن چیقار ، کافر اولور .

ایشته بو وجه ایله حائز اهمیت اولان جمعه نمازینی
قیلمق ایچون أوکله نمازینی ترك ایله امر اولونمشز. جمعه‌یی
قیلدقدن صوکره برده أوکله نمازی قیله‌جق دکلز. جمعه
کوننه عائد أوکله نمازینی، لمعذرة جمعه نمازینه یتیشه‌مه‌ینلر
ویا جمعه نمازی ایچون جامعه کیده‌مه‌ینلر ویاخود جمعه
نمازی ایله مکلف اولمایانلر قیله‌جاقدر .

جمعه نمازی ایچون اوکله نمازینی ترك ایله امر اولونمق

جمعه نمازنده‌کی اهمیتی برقات داها اثبات ایدر . معلوم در که؛ أوکله نمازی فرضدر . بویله بر فرضك ترکی آنجاق اقوی واولی بر فرض ایچون اوله بیلیر . دیمك که : جمعه نمازی أوکله نمازندن داها مؤکد و اقوی بر فرض‌در ، فرض عین‌در .

جمعه نمازی فرض وسنتلریله بروجه آتی اون رکعتدر :

١ — خطبه‌دن اول قیلنان (٤) رکعت ایله سنت مؤکده‌سی .

٢ — خطبه‌دن صوکره قیلنان (٢) رکعت فرضی .

٣ — بو فرضدن صوکره قیلنان (٤) رکعت صوك سنت مؤکده‌سی .

خطبه : جمعه خطبه‌سی ایکی‌در . بری دیکرندن خفیف بر جلسه ایله آیریلیر . بو خطبه‌نك ایکیسی‌ده جناب حقه حمد وثنا وتشهد وصلواتی حاوی‌در .

جمعه نمازینك فرضندن اول اوقونان بو خطبه فرض عین‌در . خطبه‌یی لغت عربیه ایله اوقومغه اقتدار ایله برابر عربینك غیری لغت ایله — یعنی لسان ایله — اوقومق ویاخود لغت عربیه ایله اوقودقدن صکره ترجمه‌سنی سویله‌مك‌ده جائزدر [١] .

خطبه‌نك شرطلری شونلردر :

---

[١] فتواخانهٔ عالیدن بوبابده ویریلن جواب :
« منبر قارشوسنده اسلاف طرفندن وضع اولنان کرسیلرده عربجه قرائت اولنان خطبه‌لرك جماعتك لسانی اوزره ترجمه اولنمسی لازمدر . »

١ — جمعه نمازینك فرضندن اول اوقونمق .

٢ — خطبه قصدیله اوقومق .

٣ — وقت کیرمش اولمق .

خطبه‌نك سنتلری شونلردر :

١ — خطیب خطبه‌دن اول منبر جهتنده اولمق .

٢ — سیاه البسه کینمش بولونمق .

٣ — منبره چیقنجه اوطورمق .

٤ — خطیب منبره اوطورنجه اذان اوقونمق .

٥ — اذاندن صوکره خطیب آیاغه قالقه‌رق خطبه‌یه باشلامق .

٦ — حرباً آلنمش مملکتك جامعنده خطیبك صول ألنده بر قیلیج بولونوب خطبه‌یی اوکا طایانه‌رق اوقومق .

٧ — صلحاً آلنمش مملکتك جامعنده قیلیجسز اوقومق .

٨ — خطیب خطبه‌یه کیزلیجه تعوذ ایده‌رك یعنی : اعوذ بسمله اوقویه‌رق جناب حقه حمد وثنا ایله باشلامق .

١٠ — شهادتین اوقومق .

١١ — رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندمزه صلوات اوقومق .

١٢ — وعظ وتذکیر ایتمك .

١٣ — قرآندن بر آیت اوقومق .

١٤ — خطبه‌یی ایکی‌یه بولمك یعنی : بر جلسهٔ خفیفه ایله آییرمق .

١٥ — بو جلسهٔ خفیفه اوچ آیت اوقویه‌جق قدردن زیاده اوزاتمامق .

١٦ — ایکنجی خطبه‌یه‌ده حمدو ثناء خدا ایله باشلامق.

١٧ — مسلمانلره نصرت وعافیت دعاسی ایتمك .

١٨ — ایکنجی خطبه برنجی خطبه‌دن داها پست صوت ایله اوقونمق .

١٩ — ایکنجی خطبه برنجی خطبه‌دن قیصه اولمق.

٢٠ — خطبه بیتر بیتمز مؤذن طرفندن اقامت آلنمق.

خطبه اوقونورکن : جمعه نمازینك ایلك سنت مؤکده‌سی قیلنوب خطیب منبره چیقمق اوزره یرندن قالقدیغندن اعتباراً خطبه‌نك صوکنه و فرضك ختامنه قدر سوز سویله‌مك حتی یانی باشمزده لاقیردی ایده‌نه «صوص» دیمك جائز اولمادیغی کبی نماز قیلمق دخی جائز دکلدر . جمعه‌نك فرضی ایله ایکنجی خطبه آره‌سنده قالقوب سنت قیلانلر بو مسئله‌نك جاهللریدر؛ چونکه نمازده حرام اولان هرشیٔ خطبه اوقوندوغی اثناده‌ده حرام اولدوغندن خطبه ایله جمعه فرضی آره‌سنده نماز قیلنه‌مایه‌جغی کبی امر بالمعروف قبیلندن بیله اولسه سوزده سویله‌نیله‌مز . حتی سلام آلنوب ویریله‌مز. نمازده طورور کبی ساکن وساکت طورولور . یالکز خطبه‌ده اسم نبی کچدکجه نفسدن صلات وسلام ایدیلیر، آقسیریلیرسه «الحمدلله» دینیلیر. چونکه خطبه اوقوندوغی دقیقه‌لر ساعت اجابتدر . جناب حقه قلبدن دعا ایدلمه‌لی‌در .

خطبه اثناسنده اویومق مکروهدر . ایکی طرفه باقنمق بیله مباح دکلدر .

جمعه نمازی ایچون جامعه کیررکن : اللهم افتح لی ابواب رحمتك » دیه دعا ایدیله‌جکدر. بونك تورکجه‌سی: یاربی ! بکا رحمت قاپیلریکی آچ » دیمکدر . بو دعانك بو قاریده‌کی عربجه‌سنی بلله‌مه‌ین بو تورکجه‌سنی سویله‌مه‌لی‌در.

جامعدن چیقارکن‌ده : « اللهم انی اسئلك من فضلك» دیه دعا ایدیله‌جکدر. بونك‌ده تورکجه‌سی : « یاربی ! بن نه دیلرسه‌م سنك فضل وکرمکدن دیلرم » دیمکدر . بو دعانك‌ده عربجه‌سنی بلله‌مه‌ین تورکجه‌سنی سویله‌مه‌لی‌در . بو دعالر ، رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمزك امریله مندوبدر .

(مندوب) : ایشله‌مه‌سی مقبول و مستحسن اولان شی دیمکدر .

تبکیر ؛ جمعه نمازی قیلمق ایچون جامعه ایرکن کیدیله‌جك ، ایرکن کیده‌جکم دیه عجله ایدیله‌جك ، أویله جکدر. بوکا لسان شریعتمزده (تبکیر) دینلمشدر .

جامعه کیرنجه : « اللهم افتح لی ابواب رحمتك » دعاسنی ویا بونك تورکجه‌سنی اوقویه‌رق جامعه کیرن بر مسلمان ترتیب صفوف سنتنه رعایةً ایلری‌یه کچه‌جك، صوکره‌دن کله‌جك جماعته آرقه طرفده یر بیراقه‌جاقدر .

جامعه کیردیکی وقت جمعه نمازینك ایلك سنت مؤکده‌سنه باشلانلمامش ایسه « تحیة المسجد » دیه نیت ایده‌رك ایکی رکعت نماز قیله‌جاقدر . بو نماز جامع شریفه حرمت وتعظیم ایچون قیلنیر. چونکه صلی الله علیه وسلم افندمز حدیثده:

سزدن بريكز مسجده كيرديكى وقت ايكى ركعت نماز قيلمادقجه اوطورماسين . »

بويورمشدر .

تحية المسجد قيلندقدن صوكره سنت قيلنه جاق وقتك حلولنه قدر اوطوروله جاق ، قرآن ديكلنه جكدر . جمعه كونلرى جامعده (سورهٔ كهف) تلاوت اولونمق جمعه نك مندوباتندندر .

جمعه نمازينك وقتى حلول ايدنجه شو ترتيب وجه ايله حركت اولونه جاقدر :

١ — درت ركعت جمعه نك ايلك سنت مؤكده سى قيلنمق.

بو سنتى قيلمغه باشلاركن « جمعه نمازينك ايلك سنتنه » ديه نيت ايديله جك ، قعدهٔ اولاسنده يالكز « التحيات » اوقونه جاق ، اوچنجى ركعتـه قالقنجه « سبحانك » اوقونمايه جاقدر .

جامعه براز كج كلوب ده هركسك ايلك سنتى قيلمقده اولدوغنى كورن همان نيت ايدوب بو ايلك سنتى قيلمغه باشلايه جاقدر. ايلك سنتى قيلاركن خطيب خطبه يه باشلارسه سنت ايكى ركعت قيلنه رق وايكنجى ركعتده يالكز « التحيات » اوقويه رق سلام ويريلوب خطبه ديكله مكه باشلانيله جاق وجمعه نك ايكى ركعت فرضندن صوكره بو ايلك سنت درت ركعت اوله رق يكى باشدن قيلنه جاقدر .

٢ — جمعه نمازينك ايلك سنتى قيلندقدن صوكره

خطيبك خطبه ايچون منبره چيقديغندن اعتباراً نمازده ايمش كبى هيچ كلام ايتمه يه رك ، حتى ايكى طرفه بيله باقمايه رق خطبه ديكلنه جكدر .

٣ — خطبه دن صوكره جماعتله ايكى ركعت جمعه نك فرضى قيلنه جاق وبوكاده « جمعه نمازينك فرضنه نيت ايتدم وحاضر اولان امامه اويدم» ديه نيت ايديله جكدر.

٤ — جمعه نك فرضى قيلندقدن صوكره ايلك سنت نقصان قيلنمش ويا هيچ قيلنمامش ايسه ايلك اول او ، اوندن صكره ده درت ركعت صوك سنت مؤكده قيلنه جاقدر. بونده ده قعدهٔ اولاده يالكز « التحيات » اوقونه جاق ، اوچنجى ركعته قالقلديغنده « سبحانك » اوقونمايه جاقدر.

سنت مؤكده لر تأكدلرى جهتيله فرض درجه سنده وقوتنده در. قيلانه ثواب، قيلمايانه عتاب ترتب ايده جكندن تركلرى جائز و جمعه نمازينك ايلك و صوك سنتلرى ده مؤكد اولدوغندن بونلر قيلنمازسه جمعه نمازى تمام دكلدر.

[خلقمزك دقت ايده جكى نقطه لردن بريسى ده بو سنتلردر .]

٥ — جمعه نك درت ركعت صوك سنتى قيلندقدن صوكره ايكى ركعت ده « سنة الوقت » قيلنه جق ، بوكاده « سنة الوقت » ه ديه نيت ايديله جكدر .

سنة الوقت نمازى جمعه نمازنده داخل دكل ايسه ده رسول اكرم صلى الله عليه وسلم افندمز حضرتلرى قيلمش ، اصحاب كرزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتى رسول الله افندمزه امتثال ايتمش، شمدى يه قدر

امت اسلامیه‌نك ائمه‌سی، فقهاسی، علماسی، صلحاسی‌ده قیله‌رق الیوم قیلانلرمز اکثر بولونمش اولدوغندن جمعه نمازینه کیدن هرمسلمانك قیلماسی لازمدر.

بو سنة الوقتی‌ده قیلدقدن، نمازك دعاسنی یاپدقدن صوکره یوقاریده یازدیغمز: « اللهم انی اسئلك من فضلك » دعاسی اوقونه‌رق جامعدن چیقیلیر.

جمعه نمازی بو ترتیب وجهله قیلنیرسه شبهه‌یوق‌که؛ واجب تعالی وتقدس حضرتلری نمازمزی قبول و بزی مغفرت ایدر. والافلا؟

جمعه‌نك وجوب شرطلری‌ده شونلردر:

١ — ذکورت: عاقل وبالغ ارکك اولمق.

٢ — اقامت: شهر ایچریسنده، یاخود شهردن معدود اولان کنار وجوارنده اوطورمق، مسافر ایسه بولوندوغی شهر وقصبه‌ده لااقل اون بش کون اولسون اوطورمغه نیت ایتمش بولونمق.

٣ — صحت وعافیت. [جامعه چیقه‌بیلمکدن عاجز اولان و یاخود خسته‌لغنك آرته‌جغندن ویا کچ أیی اوله‌جغندن ـ صحیحاً ـ قورقان خسته‌یه وکندیسنك جامعه چیقماسیله خسته‌سی ضایع قاله‌جغی محقق بولونان خسته باقیجی‌یه جمعه لازم دکلدر. کوجی، قوتی اولمایان اختیارلرده خسته حکمنده‌در.]

٤ — سلامت عین. کوزسزلره جمعه لازم دکلدر. کندیلرینی یه‌ده‌رك جامعه کوتوره‌بیله‌جك یه‌دیجیلری اولان اعمالر جمعه ایله مکلفدر.

٥ — سلامت رجل. کوتورومه، آیاقسزه جمعه لازم دکلدر. اکر بر آیاغی مفلوج ویا مقطوع اولوب‌ده بلا مشقة یورومکه قادر ایسه جمعه‌یه چیقار.

جمعه‌نك صحت شرطلری‌ده شونلردر:

٢ — جمعه قیلمق ایچون وظیفه‌دار کیمسه یعنی خطیب ویا وکیلی بولونمقدر.

٣ — أوکله نمازی وقتی اولمقدر. او وقتدن اول وصکره جمعه نمازی قیلنماز.

٤ — جمعه نمازینك فرضندن اول خطبه اوقونمقدر.

٥ — نمازایچون اذن عام اولمقدر. قاپیسی باشقه‌لرینه قاپالی اولان وعمومه آچیق اولمایان یرلرده جمعه نمازی قیلنماز.

٦ — جماعت اولمقدر. یعنی امامدن صوکره اوچ ارکك اولسون بولونمقدر. بوارککلرك ایکیسی ـ جمعه ایله سن تکلیفه واصل اولمایان ـ چوجوقلردن اولورسه کافی دکلدر.

آخر ظهر ـ ویا ـ ظهر أخیر: جمعه نمازی مسأله‌سنده خلقمزك عوامنی شاشیردان، رکعات صلاتی

بلله‌مكده ترده دوشوره‌رك یا كیلدن أك باشلی نقطه بوآخر ظهر ویا ظهر أخیر قیلمقدر .

بو مسأله‌یی تفصیلاتیله برابر بلله‌یوب اوكا كوره قیلوب قیلمامق جهتلرندن بریسنده قرار قیلمق ایسته‌ینلر امهات كتب فقهیه‌مزه و یاخود (نعمت الاسلام) ه مراجعت ایده‌بیلیرلر .

عوامزه بورساله‌جكده یازدیغمز صورتله جمعه نمازی قیلمق كافی و چونكه بزم بو رساله‌جكه جمع و درج ایتدیكمز ترتیب ركعات اقوالك أقوی واصحی اولدوغندن رساله‌مزك تعریفی دائره‌سنده جمعه قیلانلرك نمازی تمام وصحیحدر. كندیم‌ده بووجهله قیلمقده‌یم .

تمام

بهاسی (٥) غروشدر

مركز توزيعی ؛

باغچه قاپوسنده (جرمانیا) خاننده قومیسیونجی عمر عاكف بك

(۹) نومرولو یازیخانه‌سی

مؤلفك (طومار طرق علیه) عنوانیله تألیف واشر

ایتمكده اولدیغی اثر برنجی وایكنجی كتابلری :

ملامیلك رساله‌سی	۲٥	بوفیأتلرله :
قادریه سلسله‌نامه‌سی	۲۰	

نورعثمانیه‌ده مشایخ محترمهٔ قادریه‌دن حس

ساعتجی ، حكاكلر ایچنده حافظ رائف اف

مالیه قارشیسنده خطاط محمد شوقی افندینك ی

یوسف پاشاده حاجی فیض‌الله افندینك دكانند